

AYDINLAR İSLÂM'LA NİÇİN BARIŞMALIDIR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Cumartesi, 28 Haziran 2014 07:47 -

AYDINLAR İSLÂM'LA NİÇİN BARIŞMALIDIR?

Zeki Sarıhan

14 yıl önce 29 Eylül 2014 günü Beyoğlu Deva Çıkmazı'ndaki İtalyan Opera Salonu'nda, Turan Dursun Araştırma ve İnceleme Ödül töreninde jüri üyesi olarak yaptığım "Aydınlar İslâm'la Barışmalıdır" başlıklı konuşmamda neler söylemişim? Acaba doğru mu, yanlış mı söylemişim? "Cumhurbaşkanı kim olsun?" tartışmalarına bakınca bir kısım aydınlarla İslâm arasındaki en hafif deyimiyse "dargınlığın" sürdüğü anlaşılıyor. Bunun kökleri çok eskilerdedir. Batıcı bir kültür yapılanmasıyla yakından ilgilidir. Devrimi, demokrasiyi ve kültür kotlarımızı Anadolu halkına yaslamadıkça, bu yabancılığın daha uzun süre devam edeceği de anlaşılıyor.

Demiştim ki:

"Türkiye'de aydınlanma tamamlanamadığı için emperyalizme bağımlı bir yapı içinde kendilerine yer açan Ortaçağ güçleri, devleti ele geçirmeye çalışıyorlar. Bu gelişmeye karşı Turan Dursun, çok önemli bir görev yapmıştır. Ancak 1980'den sonra, İslâm eleştirilerinin çoğu sağlıklı, aydınlatıcı değildir. Ülkemizin bugünkü ihtiyaçları, bugünkü Türk aydınlarının İslâm'a bakışlarındaki hataları ele almayı gerektiriyor.

1970'lerde ülke bir sağ-sol cepheleşmesi içine sokuldu. 1980'den sonra bunun yerini laik-dinci cepheleşmesi aldı. Bugün devrimciler, her zamankinden daha çok cephelerini genişletmek, toplumun derinlerine nüfuz etmek, Kurtuluş Savaşı'ndaki Kuvayı Milliye politikalarını hayata geçirmek zorundadırlar. Emperyalizmle mücadelede başarıya ulaşmak ve buradan alınan güçle aydınlanma devrimini tamamlamak mümkündür. Günümüzde solcuların ve aydınların önemli bir bölümü emperyalizmle mücadeleyi bırakarak Batı politikalarına ve değerlerine teslim olmuştur. Onlar cumhuriyeti yalnızca bir Modernleşme hareketi olarak görüyorlar. Onlara göre esas mücadele Batı'ya karşı değil, Doğu'ya İslâm'a karşı verilmelidir.

Din toplumsal dokulardan biridir. İnsanlar dinden ne kadar uzaklaşmış olurlarsa olsunlar, kendilerini çevreleyen tarihsel-sosyal dokudan ve o dokunun içindeki dinsel törenlerden, alışkanlıklardan sıyrılamazlar.

AYDINLAR İSLÂM'LA NİÇİN BARIŞMALIDIR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Cumartesi, 28 Haziran 2014 07:47 -

İslâm dininin gerici bir din olduğu, Türkiye'nin geri kalmışlığına İslâm'ın sebep olduğu, hatta İslâm'ın yayıldığı coğrafyada bilimin, sanatın, uygarlığın gelişmediği ot bile bitmediği gibi görüşlerin bilimsel bir temeli yoktur. Türkiye'nin geri kalmışlığının nedeni İslâm değildir. Bunun tarihsel, sosyal başka nedenleri vardır. İslâm dünyasının da bir zamanlar ileri bir uygarlık kurduğu unutulmamalıdır.

İslâm dini, Arap toplumunda biçimlenmiş iken diğer milletlerin onu kabulüyle Arap dini olmaktan çıkmıştır. Türkler de İslâmiyet'i Türkleştirmişlerdir. İbadet dilinin genellikle Arapça olarak kalmış olması, bu gerçeği değiştirmez. Türklerin İslâm'dan utanmaları gerekmez. Türklerin İslâmlığı kabul etmeyip de İslâm öncesi dinlerini korusalardı veya Hıristiyan, Budist olsalardı daha ileri bir uygarlık kurabilecekleri, kalkınacakları hakkında ciddi bir bulgu yoktur.

Türkiye'ye laikliğin Batı'dan getirildiği, hak kitlelerine zorla dayatıldığı, devletlerin laik olabileceği ancak bireylerin laik olamayacağı gibi sağda solda dile getirilen görüşler yanlıştır. Laik, zaten 'halk' demektir ve dünyadaki her halk gibi Türkiye halkı da tarih boyunca laik bir hayat yaşamıştır. Bugün de laiktir. Laiklik devrimine karşı direniş halktan değil, feodal sınıftan ve onun kurumlarından gelmiştir.

Bütün sosyal varlıklar gibi dinler de evrim geçirmektedir. Bugünkü Hıristiyanlık nasıl iki bin yıl öncesinin Hıristiyanlığı değilse, bugünkü İslâm da Yedinci Yüzyıl'daki İslâm değildir. Öyle olması mümkün de değildir. İslâm da tarih boyunca değişime uğramıştır. Değişim sürmektedir.

İslâm anlayışının yekpare olduğunu söylemek de yanlıştır. Öyle olsaydı, mezhepler, tarikatlar ortaya çıkmazdı. Dahası aynı dine mensup gibi görünen insanların din anlayışları da farklılaşmaktadır. Türkiye'de ezilen halkla, köylüyle, sarayın, konağın din anlayışı da farklı olmuştur. Ezilen halk, Tanrı'yı bir koruyucu, sonsuz adaletin uygulayıcısı, halka karşı suç işleyenlerden ön alıcı, kimsenin yaptığını yanına bırakmayan bir güç olarak görürken, zalim-sömürücü, Tanrı'yı halkı itaat altında tutmak için bir korkutma aracı, statükoyu koruyan bir güç olarak görmüştür. İslâm'ı Sünni mezheplere indirgemek, buna karşılık Aleviliğin İslâm sayılamayacağını söylemek yanlıştır. İslâm'ı yalnız şeriatçı çevrelere mal etmek hatadır. Bundan farklı ve buna karşıt olarak bir *Halk İslâmı* da vardır.

Dinsel inançlara sahip olanların, 'Ben Müslüman'ım' diyenlerin laik olamayacağı görüşü yanlıştır. Gerici İslâmcıların laikliği zayıflatmak için savdukları bu teze, bazı çevrelerin laiklik

AYDINLAR İSLÂM'LA NİÇİN BARIŞMALIDIR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Cumartesi, 28 Haziran 2014 07:47 -

---

adına onay vermesi yanlış olmuştur. Tekrar vurgulamak gerekir ki, halk laiktir. Dinsel inançları olanların bilim yapamayacağı da doğru değildir. Bir insan, hem bir dinin mensubu olabilir, Tanrı'ya inanabilir, hem de bilimsel buluş yaparak insanlığın ilerlemesine büyük katkıda bulunabilir.

İslâm, dünyanın ezilen dünyanın coğrafyasındadır. Adil bir dünya düzeni yaratılmasında İslâm dünyası, diğer ezilenlerle birlikte önemli bir rol oynamaya adaydır. Kemalist devrimi, İslâm dünyasından kopuş hareketi sayıp Batı'nın bir yedek gücü saymak, ilericiliği Batı'da, gericiği Doğu'da, İslâm'da aramak yanlıştır.

Özellikle dünyanın ve ülkemizin bugünkü koşulları, Türkiye'nin devrimci aydınlarının İslâm'la barışmasını gerektirmektedir. İslâm her şeyden önce Türkiye emekçilerinin inancı ve kültürüdür. İslâm'ı tek parça, değişmez, katı ve bunlardan ötürü de gerici bir inanç sistemi olarak görmek yanlıştır. İslâm'da bugünkü mücadelenin amaçlarına uygun birçok şey de bulunabilir. *'Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir', 'İlim Çin'de de olsa arayıp bulun', 'İşçinin ücretini alın teri kurumadan veriniz'* gibi söylemler de İslâm'a aittir.

Aydınlarınızın bir kısmı, şeriatçı gericilik ile mücadele ederken emekçi halkın duygularından da kopmuşlardır. Televizyon kanalları bu kopuşa çanak tutmuş, 'Ben ateistim, beni Müslüman mezarlığına gömmeyin!' gibi söylemleri bu aydınların saygınlığını yok etmek için yayımlamakta yarar görmüşlerdir. Çünkü bu aydınlar, aynı zamanda bağımsızlıkçıdır. Bu konuda Nazım Hikmet'in tutumu örnek alınmalıdır. O, gömüleceği mezarlıkta yatanların dinsel özelliğini değil, emekçi karakterini tanımlayarak Anadolu'nun bir köyünde iki emekçi köylünün arasına gömülmek istendiğini belirtmişti."

Yazının başına koyduğum çizim bana ait değildir. Googol'da rastlardım. Bana kurtuluş Savaşı sırasında Kuvayı Milliyeci bazı aydınların, "Bolşevizm, zaten İslam'ın hükümlerini içermektedir" anlayışını hatırlattı. (25 Haziran 2014)